

RASSOMCHILIK VA KOSTYUM DIZAYNI

Hasanova Marjona Elmurod qizi

Annotatsiya: Rassomchilik va kostyum dizayeni san'atni birlashgan nuqtasi desak ham bo'ladi. Bu ikki soha bir birini bezab turadi desak ham bo'ladi. Maqolamizda rassomchilik va uning kostyumlar dizayeni bilan uyg'unlik jihatlarini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: Moda va san'at bir-biri bilan chambarchas bog'langan va bir-birini ilhomlantiradigan ikkita kuchli olamdir. Ular ijodkorlikni, shaxsiyatni ifoda etishni va insonning yangi va ajoyib narsalarni yaratish qobiliyatini ifodalaydi. San'at va moda inson faoliyatining ikki xil ko'rinishi bo'lib, bir-birini to'ldiradi, boyitadi va dizaynerlarni noyob obrazlar yaratishga ilhomlantiradi.

Moda bu shunchaki kiyim emas. Bu san'at asari, dizayner g'oyasining timsoli bo'lib, inson tanasining go'zalligini ko'rsatadi va ta'kidlaydi. San'at va moda dizaynining umumiy jihatlari juda ko'p. Biroq, modani chinakam va noyob qiladigan narsa uning tarixni yetkazish, kayfiyatni yetkazish va hatto ijtimoiy-madaniy ma'nolarni yetkazish qobiliyatidir.

Kostyum" atamasini nima belgilaydi? Kostyum - bu odamning spektakl, festival, ziyofat yoki boshqa sabablarga ko'ra qahramon yoki kontseptsiya sifatida kiyish uchun kiyimdir. Kostyum dizayni bugungi kunda kino va teatrning muhim va ajralmas bir qismidir. Kulgu san'atidan to raqsgacha, musiqadan kinoga qadar kostyumlar muhim element hisoblanadi.

Kostyum tarixi, turli sabablarga ko'ra kiyinish ma'nosida, ehtimol, insoniyat tarixi kabi qadimiydir. Teatr kontekstida u hech bo'lmaganda qadimgi yunonlarda, agar undanda uzoq o'tmishga taqalmasa. Qadimgi yunon dramaturglarining eng mashhurlaridan biri Esxil spektakllarni sahnalashtirdi, unda aktyorlar spektakl paytida juda nozik o'yilgan niqoblar kiyib yurishgan. Maskalar aktyorning qaysi obrazni o'ynaganini aniqladi, chunki aktyorlar ko'pincha bir nechta rol o'ynagan. Qahramonning his-tuyg'ularini tomoshabinlar uchun tushunarli qilish uchun niqoblar odatda bo'rttirilgan yuz ifodalariga ega edi. Bugungi kunda qadimgi yunon spektakllarining ayrim spektakllarida (ayniqsa, fojialarda) aktyorlar spektakllarning kelib chiqishiga hurmat belgisi sifatida niqoblar taqishadi.

Agar sanoat dizayni haqida emas, balki umuman dizayn haqida gapiradigan bo'lsak, unda bu rassomchilikka qaraganda bir oz boshqacha tartibning hodisasidir. San'atni o'ziga xos faoliyat sohasi deb hisoblash mumkin. Dizayn har qanday sohada, shu jumladan rassomchilikda ham mumkin. Dizayn, yuqorida aytib o'tganimizdek, allaqachon ma'lum bo'lgan elementlarni yangi tartibga solish orqali muammolarni hal qilishning maxsus usuli, maxsus usuli. Binobarin, bu tez psixologik hodisa bo'lib, u, aytaylik, sanoat, savdo, san'at va rassomchilik kabi faoliyat sohasi emas, balki fikrlashning maxsus kombinatorik yo'nalishidir.

Rassomlik - tasviriy san'atning bir turi, har qanday qattiq sirtga bo'yoqlardan foydalangan holda yaratilgan san'at asarlari. Akademik lug'atlarda rasm san'ati etimologiyaga asoslangan holda ta'riflanadi ("bo'yash" - jonli, jonli tasvirlash). Rasmning asosiy ekspressiv vositasi rangdir. Rasm orqali dizaynni ifoda etish mumkin. Ularni bir biriga bog'lovchi jihat ham shunda. Biri tasvirlaydi ikkinchisi taqdim etadi.

Rassomlik monumental, molbert va miniatyuraga bo'linadi; Ba'zan rasmning maxsus turlari sifatida ikonkali rasm va teatrlashtirilgan va dekorativ rasm ajralib turadi. Monumental rangtasvir arxitektura bilan chambarchas bog'liq bo'lib, jamoat va xususiy binolarni - ibodatxonalar, saroylar, stadionlar va boshqalarni bezatadi. U binoning tashqarisida ham (fasaddagi rasmi friz, mozaik yoki mayolika panellari va boshqalar) va interyerda (panel, desudeporte, abajur). Rassomchilik nafaqat kostyum dizayni balkida interyer dizaynida ham muhim rol o'ynaydi. San'atning bazi turlari uchun rassomchilik asos kabidir.

Kostyum dizayni harakterni ifodalab tashqi ko'rinishni belgilaydi. Kostyum dizaynerlari rang va mato orqali ham tashqi ham ichki ruhiy holatni aks ettirishlari mumkin. Rassomchilik va

kostyum dizaynida zamonaviy texnologiyalardan ham foydalaniladi. Masalan raqamli tasvir orqali dizaynni ifodalash, 3D modellashtirish va boshqalar.

O'rganilayotgan badiiy fanlarning eng muhim vazifasi dizaynerning kasbiy ta'lim jarayonidir o'ziga xos badiiy va dizaynni shakllantirish fikrlash. Dizayn tafakkuri vizual va hissiy tasvirlar bilan ishlash - tasavvurga asoslangan fikrlash sifatida belgilanadi, bu rasm darslari katta darajada rivojlanishiga yordam beradi.

Kelajakdagi dizaynerlar uchun natyurmortlarning tematik seriyasi kostyum "klassik", an'anaviy bilan cheklanmagan sujetlardan tashkil topishi kerak. Zamonaviylik va hatto kundalik hayotni o'zgartirish mumkin bo'lgan dizaynni yaratishi uchun talabalarning ishlarida "tasviriy dizayn" dan o'tib, o'z kasbiga bo'lgan munosabatni o'zgartirishgacha bo'lgan yo'lni bosib o'tishi kerak. Natyurmortga tanish bo'lgan idish-tovoq va mebellar bilan to'ldiriladigan ilmoqlar, poyabzal va kiyim-kechaklar bizga talaba yashayotgan dunyoni – uning professional sifatida shakllangan makonini ochib beradi.

"Tasviriy" ko'rinishga xos bo'lgan voqelikning hissiy xususiyatlariga o'ziga xos sezgirlik sizga yangisini ko'rish imkonini beradi. Oddiy, kundalik narsalardan sezilarli darajada farq qiladigan ob'ektlar o'zgacha qarash shakllanishi lozim. Dizayen va rassomchilik birgalikda takrorlanmas, noodatiy va o'zgacha qarashlar uyg'unligini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/dizayn-kostyuma-i-zhivopis-ot-izucheniya-k-tvorchestvu>
2. Живопись
<https://znanierussia.ru/articles/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0>

